

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPUTI

SOC

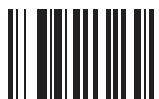
SOCIOLOGIJA

SOC D-S030

SOC.30.HR.R.K1.24

30540

12

Sociologija

Prazna Stranica

SOC D-S030

99

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova. Ako pogriješite u pisanju, pogreške stavite u zagrade, precrtajte ih i stavite skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 24 stranice, od toga 2 prazne.

Ako ste pogriješili u pisanju odgovora, ispravite ovako:

a) zadatak zatvorenoga tipa

Ispravno

A	X	B	☐	C	☐
---	---	---	--------------------------	---	--------------------------

Ispravak pogrešnoga unosa

A		B	☐	C	X	C	
---	--	---	--------------------------	---	---	---	--

Neispravno

A	☐	B	X	c	O
---	--------------------------	---	---	---	---

Prepisan točan odgovor

Skraćeni potpis

b) zadatak otvorenoga tipa

(Marko Marulić) Petar Preradović

Precrtan netočan odgovor u zagradama

Točan odgovor

Skraćeni potpis

Sociologija

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

<p>1. Koju je od navedenih komponenata društvene strukture analizirao E. Goffman istražujući prednji i stražnji plan društvenih interakcija pojedinaca?</p> <p>A. društvenu klasu B. društvenu instituciju C. društveni pokret D. društvenu ulogu</p>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
<p>2. Koji je od navedenih klasika sociologije, naglašavajući ulogu djelovanja pojedinca, zastupao stajalište suprotno pozitivizmu?</p> <p>A. Auguste Comte B. Emile Durkheim C. Herbert Spencer D. Max Weber</p>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
<p>3. Kojom se od navedenih metoda istražuje postojanje patrijarhalnoga modela prikazivanja žena u školskim udžbenicima, a kojom se u svojem istraživanju provedenome u Hrvatskoj koristila B. Baranović?</p> <p>A. analizom sadržaja B. intervjuom C. eksperimentom D. promatranjem bez sudjelovanja</p>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
<p>4. Na koju se od navedenih društvenih grupa odnosi primjer uglednoga i nagrađivanoga tima znanstvenika koji su zbog svojih međunarodnih uspjeha postali uzor srednjoškolskim matematičkim olimpijcima?</p> <p>A. na primarnu B. na referentnu C. na sekundarnu D. na terapijsku</p>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐

Sociologija

<p>5. Kako se nazivaju relativno stabilne i trajne društvene aktivnosti, poput srodničkih odnosa i obrazovnoga sustava, koje se održavaju uz pomoć društvenih norma i koje zadovoljavaju temeljne potrebe društva i njegovih članova?</p> <p>A. društvene institucije B. društvene grupe C. društveni pokreti D. društvene kategorije</p>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
<p>6. Koji je od navedenih sociologa istraživao društvenu stratifikaciju i smatrao kako je društveni status pojedinca određen prestižem njegova zanimača?</p> <p>A. Adam Ferguson B. Ferdinand Tönnies C. Herbert Spencer D. Talcott Parsons</p>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
<p>7. Koja je moguća pozitivna posljedica devijantnoga ponašanja za društvo u cjelini prema E. Durkheimu?</p> <p>A. jačanje anomije B. jačanje društvene konformnosti C. slabljenje društvenih norma D. slabljenje društvene kohezije</p>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
<p>8. Koji od navedenih primjera sekundarnoga identiteta ujedno može biti i primarni identitet pojedinca u suvremenome društvu?</p> <p>A. arhitektica B. ekolog C. Irkinja D. učenik</p>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
<p>9. Prema kojoj je sociološkoj perspektivi škola najvažniji čimbenik socijalizacije i društvene integracije?</p> <p>A. prema feminističkoj B. prema funkcionalističkoj C. prema interakcionističkoj D. prema konfliktnoj</p>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
<p>SOC D-S030</p>	 01

Sociologija

<p>10. Za koji je od navedenih oblika okupljanja pojedinaca karakterističan jaki otklon od dominantnih društvenih vrijednosti?</p> <p>A. za kontrakulturu B. za društveni agregat C. za subkulturu D. za slučajnu gomilu</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>11. Koji je oblik religije utemeljen na štovanju božanstva?</p> <p>A. animizam B. jednostavni supernaturalizam C. sustav apstraktnih idealova D. teizam</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>12. Koji klasik sociologije ističe da je stvarna uloga religije očuvanje privilegija vladajuće klase prikrivanjem i opravdavanjem društvenih nepravda?</p> <p>A. Auguste Comte B. Emile Durkheim C. Karl Marx D. Max Weber</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>13. Koji je cilj „starih“ društvenih pokreta prema A. Touraineu?</p> <p>A. poboljšanje demografske slike određene države B. protivljenje utjecaju globalizacije na nacionalnu ekonomiju C. protivljenje prekomjernom iskorištavanju Zemljinih resursa D. poboljšanje tržišnoga položaja radničke klase</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
<p>14. Koji tip društva karakterizira početak sustavne primjene znanstvenoga upravljanja masovnom proizvodnjom?</p> <p>A. industrijski B. informacijski C. postindustrijski D. tradicionalni</p>	<p>A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐</p>
SOC D-S030	 01

Sociologija

15. Kako U. Beck naziva suvremeno društvo?

- A. društvo rizika
- B. postmoderno društvo
- C. društvo znanja
- D. potrošačko društvo

A.
B.
C.
D.

SOC D-S030

01

Sociologija

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

16. Koja se dva tipa društvene pokretljivosti odnose na primjer mlade žene porijeklom iz radničke obitelji koja po završetku studija agronomije otvara i uspješno vodi vlastitu poljoprivrednu apoteku u svojemu rodnom gradu?

0	☐
1	☐
bod	

17. Koja dva povijesna tipa društva razlikuje E. Durkheim s obzirom na dominantni tip društvene solidarnosti koji u njima prevladava?

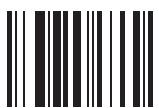
0	☐
1	☐
bod	

18. Koja se vrsta devijantnosti prema teoriji etiketiranja odnosi na primjer učenika koji je jednom prilikom u školi bez dokaza proglašen kradljivcem zbog čega su ga drugi učenici izolirali, no s vremenom je on zaista i počeo krasti?

0	☐
1	☐
bod	

19. Na temelju koje se komponente kulture stvaraju društvene norme?

0	☐
1	☐
bod	

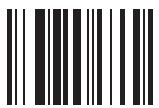
Sociologija

20. Kako se naziva vrsta nasljeđivanja porijekla djeteta prema obama roditeljima?

0	☐
1	☒
bod	

21. Kako M. Castells naziva suvremenii tip društva?

0	☐
1	☒
bod	

Sociologija

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

22. Zajedničko sudjelovanje vjernika u religijskim ritualima i pridržavanje religijskih pravila u svakodnevnome životu prema teoriji strukturacije omogućuju kontinuitet postojanja određene religije. Navedite dva temeljna elementa teorije strukturacije na koje se odnosi navedeni primjer i objasnite njihov međuodnos.

0	☐
1	☐
2	☐
NO	☐
bod	

23. Objasnите pojam koji se odnosi na organizirano djelovanje pojedinaca koji zajednički mirno prosvjeđuju, npr. protiv najvećega zagađivača u regiji i navedite naziv njihova djelovanja kada ono prelazi u rušilački oblik.

0	☐
1	☐
2	☐
NO	☐
bod	

Sociologija

24. Objasnite pojам društvenoga identiteta i navedite dva primjera isključivo društvenoga identiteta.

0	☐
1	☐
2	☐
NO	☐
bod	

25. Objasnite ulogu civilnoga društva u demokraciji i navedite jedan primjer organiziranja radnika zajednički socijalizmu i kapitalizmu radi zaštite vlastitih prava unutar određene države.

0	☐
1	☐
2	☐
NO	☐
bod	

SOC D-S030

02

Sociologija

26. Objasnite funkcionalistički koncept meritokracije i njegovu kritiku utemeljenu na različitosti početnih pozicija učenika iz različitih društvenih slojeva.

0	☐
1	☐
2	☐
NO	☐
bod	

27. Navedite u kojem se tipu društva pojavljuje koncept održivoga razvoja i opišite osnovnu postavku toga koncepta.

0	☐
1	☐
2	☐
NO	☐
bod	

Sociologija

IV. Zadatci kratkoga i produženoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom) i produženim odgovorom (s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak).

Odgovore upišite samo na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

28. Pozorno pročitajte zadatke koji se odnose na sociologiju kao znanost.

28.1. Kako se naziva istraživački pristup koji proučava društvenu stvarnost na temeljima Weberova koncepta razumijevanja društvenoga djelovanja?

0	☐
1	☐
bod	

28.2. Navedite i objasnите osnovno sociološko stajalište o društvu na kojemu se temelji interakcionistički koncept socijalne konstrukcije zbilje.

0	☐
1	☐
2	☐
NO	☐
bod	

SOC D-S030

02

Sociologija

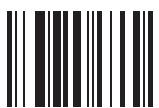
29. Pozorno pročitajte zadatke koji se odnose na društvenu stratifikaciju.

- 29.1.** Kako se naziva mjera u istraživanju otvorenosti društva koja pokazuje postotak pojedinaca koji su vertikalno mobilni i koji su nadišli svoje roditelje u stupnju obrazovanja i prihodima?

0	☐
1	☐
bod	

- 29.2.** Objasnite klasni položaj menadžera ili nadzornika kao primjer kontradiktorne klasne lokacije prema E. O. Wrightu i navedite osnovu za razlikovanje društvenih slojeva koja je zajednička E. O. Wrightu i K. Marxu.

0	☐
1	☐
2	☐
NO	☐
bod	

Sociologija

30. Pozorno pročitajte zadatke koji se odnose na socijalizaciju.

- 30.1.** Kojim sredstvom društvo osigurava usvajanje društveno prihvatljivoga ponašanja svojih članova?

0	☐
1	☐

bod

- 30.2.** Objasnite učenje devijantnoga ponašanja prema teoriji kulturne transmisije i navedite društvenu grupu koja u tome procesu ima najveći utjecaj na pojedinca.

0	☐
1	☐
2	☐
NO	☐

bod

Sociologija

31. Pozorno pročitajte zadatke koji se odnose na obrazovanje.

31.1. Kako se prema R. Collinsu naziva masovno obrazovanje u modernome društvu koje nadgleda i organizira država?

0	☐
1	☐
bod	

31.2. Objasnite kako se obrazovanjem održavaju postojeće društvene nejednakosti prema L. Althusseru i navedite jednoga pripadnika funkcionalizma koji zastupa suprotno stajalište.

0	☐
1	☐
2	☐
NO	☐
bod	

Sociologija

32. Pozorno pročitajte zadatke koji se odnose na povezanost demografije i urbanizacije.

0	☐
1	☐
bod	

32.1. Kako se u demografiji naziva smanjenje broja stanovnika i negativan prirodni prirast?

0	☐
1	☐
2	☐
NO	☐
bod	

Sociologija

V. Skupina zadataka

Skupina zadataka sadrži tri zadatka vezana uz jedan polazni sadržaj.

Prvi je zadatak **višestrukoga izbora** u kojemu morate točan odgovor označiti znakom X na listu za odgovore.

Drugi je zadatak **kratkoga odgovora** u kojemu morate odgovoriti riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Treći je zadatak **produženoga odgovora** u kojemu morate odgovoriti s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

33. Pozorno pročitajte tekst i odgovorite na postavljena pitanja.

Pa ipak društveni su fenomeni stvari i s njima treba postupati kao sa stvarima. (...)

Mi dakle trebamo promatrati društvene fenomene kakvi su po sebi, odvojeni od svjesnih subjekata koji ih predstavljaju; treba ih proučavati izvana, kao vanjske stvari, budući da nam se predstavljaju u takvom svojstvu. (...)

One uopće ne ovise o našoj volji već ju izvana određuju; one su poput kalupa po kojima mi moramo oblikovati svoju djelatnost. (...)

Za čovjeka je karakteristično to što njegove uzde nisu fizičke nego moralne, odnosno društvene. On svoj zakon ne dobiva od materijalnog okružja koje mu se grubo nameće, nego od svijesti koja je iznad njegove i koju osjeća nad sobom. (...)

No kad je uznemireno, bilo zbog neke bolne krize ili zbog sretnih, ali prenaglih promjena, društvo tada nije sposobno za takav utjecaj; i eto odakle nagli usponi suicidalne krivulje, (...). Treba vremena da javna svijest opet razvrsta ljude i stvari. Njihova pojedinačna vrijednost ostaje neodređena, a time za neko vrijeme nedostaje i cjelokupna regulacija, sve dok tako oslobođene društvene sile opet ne uspostave ravnotežu. Više se ne zna što je moguće a što nije, što je pravedno a što nepravedno, koji su zahtjevi i nade opravdani, koji su prevršili mjeru. Zato, nema toga što ljudi ne zahtijevaju.

(...) Stanje (...) još je dakle pojačano činjenicom da su strasti manje disciplinirane upravo u času kad bi im trebala čvršća disciplina.

Prema: V. Cvjetičanin i R. Supek, *Sociološka hrestomatija* (2003.)

Sociologija

33.1. Kojemu sociološkomu pristupu pripada Durkheimov način proučavanja društvenih pojava opisan u tekstu?

- A. interakcionizmu
- B. nominalizmu
- C. postmodernizmu
- D. realizmu

A.
B.
C.
D.

33.2. Kako E. Durkheim naziva društvene fenomene na koje se odnosi tekst i koji su osnovni predmet istraživanja sociologije?

0
1
bod

33.3. Navedite i objasnite pojam koji se odnosi na stanje u društvu opisano u drugome dijelu teksta.

0
1
2
NO
bod

Sociologija

34. Pozorno pročitajte tekst i odgovorite na postavljena pitanja.

(...) dočekali su morešku, (...) Jedinstvenu mediteransku mačevalačku igru koja se samo na Korčuli održala do današnjeg dana, središnju nit lokalnog identiteta. Ples koji se igra stotinu puta na godinu, za turiste i posjetitelje, ali koji se samo taj dan u godini igra isključivo za baštinike korčulanskog blaga.

(...) etimološki 'moreška' najvjerojatnije i dolazi od riječi Maur, Mor. Ta se teorija ponajviše uvriježila u narodu. Prema njoj se moreška prvi put igrala u španjolskoj Leridi sredinom 12. stoljeća, kao prisjećanje na protjerivanje Maura. Potom se proširila cijelim Mediteranom, a u Korčulu je došla preko južne Italije i Dubrovnika u 16. stoljeću.

(...) veliki kruzer pristao je na gatove pod zidinama staroga grada.

(...) Iz pristigloga metalnoga gorostasa izlaze turisti iz cijelog svijeta i odlaze do kamene pozornice.

Prema: *National Geographic* (br. 8., 2009.)

Sociologija

34.1. Kako se naziva proces kulturne promjene kojim su stanovnici Korčule usvojili mačevalački ples morešku?

- A. akulturacija
- B. difuzija
- C. gubljenje kulturnih obrazaca
- D. otkriće

A.
B.
C.
D.

34.2. Navedite jedan primjer nematerijalne i jedan primjer materijalne kulturne baštine opisane u tekstu.

Primjer nematerijalne kulturne baštine iz teksta:

0
1
bod

Primjer materijalne kulturne baštine iz teksta:

34.3. Navedite i objasnite proces karakterističan za suvremeno društvo u kojem lokalni ples moreška na Korčuli postaje atrakcija za turiste iz cijelog svijeta.

0
1
2
NO
bod

Sociologija

35. Pozorno pročitajte tekst i odgovorite na postavljena pitanja.

(...) Žene se sve kasnije odlučuju na stupanje u bračnu zajednicu. Na tu činjenicu u velikoj mjeri utječe splet raznih društvenih i gospodarskih čimbenika. Sve veći obuhvat mladih žena visokoškolskim obrazovanjem vrlo je važan čimbenik u pomicanju te dobi u starije dobne skupine. Također, tome je uvelike pridonijelo osamostaljivanje žena koje se sve više uključuju u tržište rada. Mladi ljudi koji imaju namjeru sklopiti brak danas u sve većem broju žive zajedno, u izvanbračnim zajednicama, i prije sklapanja braka. Sve navedeno doprinijelo je povećanju prosječne dobi nevjeste pri sklapanju prvog braka u promatranome razdoblju od 1971. do danas za šest godina.

(...) Spomenuti splet društvenih i gospodarskih čimbenika koji utječu na činjenicu da se žene sve kasnije odlučuju na bračnu zajednicu ujedno doprinosi i pomicanju dobi u kojoj se žene odlučuju na rođenje prvog djeteta.

(...) Prosječna mjesečna neto plaća za žene u 2014. iznosila je 5190 kuna te je bila za 10,9 % manja od prosječne neto plaće muškaraca.

(...) *Equal Pay Day*, odnosno dan jednakih plaća u 2015. padao je na 14. veljače, što upućuje na to da su, ako se u omjer uzmu prosječne neto plaće muškaraca i žena te podijele s brojem dana u godini, žene dostigle primanja muškaraca tek 45 dana poslije.

Prema: *Državni zavod za statistiku* (www.dzs.hr)

Sociologija

35.1. Na koji od navedenih demografskih pojmove izravno utječe činjenica da se žene sve kasnije odlučuju na rođenje prvoga djeteta?

- A. na stopu nataliteta
- B. na stopu mortaliteta
- C. na stopu migracija
- D. na demografsku tranziciju

A.
B.
C.
D.

35.2. Navedite tip obitelji karakterističan za suvremeno društvo i izravno povezan sa sve višim stupnjem obrazovanja žena i drugim društvenim promjenama opisanim u tekstu.

0
1
bod

35.3. Navedite i objasnite oblik društvene nejednakosti između muškaraca i žena opisan u tekstu.

0
1
2
NO
bod

Sociologija

Prazna Stranica

SOC D-S030

